

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá vývojem identity v adolescenci, a to odlišením harmonického a dysharmonického vývoje. Hlavní náplní se stal převod, kulturní adaptace a testování zahraničního sebe-posuzovacího dotazníku AIDA (Hodnocení Vývoje Identity v Adolescenci), který byl doplněn další výzkumnou metodou – otázkou na volný sebecpopis. Dotazník AIDA cílí na detekci rozpoznání rizikového vývoje identity v období adolescence. Vedoucím cílem bylo rovněž ověřování psychometrických vlastností uvedených metod, včetně jejich porovnání. Zohledňována byla mimo jiné různá věková období (11-18 let) a pohlaví, resp. gender respondentů/tek.

V roce 2012 Goth, Foelsch, Schlüter-Müller and Schmeck představili reliabilní a validní sebe-posuzovací dotazník AIDA pro hodnocení s patologií pojícího se vývoje identity u intaktních a hospitalizovaných adolescentů. V rámci české kulturní adaptace byla provedena série beta-testů, pilotních testů a hlavní studie, na základě nichž byly sestaveny kulturně uzpůsobené formulace pro každou originální položku. Zvažovány byly specifické kulturní idiomy a kulturně-specifické aspekty. Hlavní test, finální česká verze dotazníku AIDA byla testována na smíšeném vzorku intaktních adolescentů ze škol (N=258) a adolescentů s psychiatrickou diagnózou z nemocnic (N=29). V případě adolescentů s diagnózou šlo o nápadné projevy dysharmonického vývoje osobnosti (převážně emočně nestabilní poruchy, výrazné afektivní poruchy, úzkosti). Celkem se tedy studie zúčastnilo 287 adolescentů. Na základě analýzy vyplynuly dobré psychometrické vlastnosti celkové škály (Difúze= 0,94), primárních škál (Diskontinuity= 0,87; Inkoherence= 0,90) a subškál (= 0,71 - 0,80) reliability Cronbachovy α . Obě primární škály signifikantně rozlišovaly mezi intaktními adolescenty ze škol a adolescenty s psychiatrickou diagnózou z nemocnic, s požadovanou velikostí rozměrového efektu ($d= 1,78$), což je znakem dobré kriteriální validity.

Navíc byla k české verzi dotazníku AIDA doplněna jedna otázka týkající se sebecpopisu. Adolescenti se měli volně vyjádřit k otázce, kdo jsou. Odpovědi byly hodnoceny pomocí kvalitativní analýzy u vybraných adolescentů za pomoci mnou sestavené “typologie” identity. Přidaná metoda volného sebecpopisu ukázala možnost, jak získat více informací o jedinečnosti adolescentů, a umožnila porovnat obě použité metody. Klíčovou metodou se ukázal být standardizovaný dotazník AIDA, jehož výsledky umožňovaly lépe vnímat i obsahy volných sebecpopisů.

Celý proces ukázal na nezbytnost precizního kulturně-adaptovaného překladu. Výsledky české populace ukazují na vhodnost zabývání se konceptem identity u adolescentů a nabízejí obohacení jak v teoretické, tak praktické oblasti psychologie.

KLÍČOVÁ SLOVA: *Adolescence, Identita, Psychometrické vlastnosti, Kulturní adaptace*